

Rhetoriarum Institutionum

In trivisi.

Rogati sunt itaque patris proceres,

Eundem sibi ut servarent.

Ne corrumperet catros.

Tandemque supra omnes est collacatum

E surca pendulus.

Tu, Piator, ex illo disce

Alius virere.

FINIS LIBRI PRIMI.

LI-

APPENDICULA.

ELOCUTIO commoda, & perfecta, inquit Ci-
cero, tres res habere debet, Elegantiam, Com-
positionem, Dignitatem. Ac de iis quidem
extremis multa in Rhetorics Institutionibus, de
Elegancia vero rix quædam, ubi de Elocutione dis-
posita docetur, præcepta sunt: cum in ea tamen pri-
mus sit Tyronum positus labor, qui si animadver-
sioni, & notationi relinquantur, seriùs profecto, ac
multò difficilius Eorum scita, ac venusta erit ora-
tio. Eamobrem Francisci Sylvij Progymnasmata,
quibus ircentia Latini sermonis Elegantias comple-
xus est, cum & ipsa per se, & opinione doctorum
compendentur, pro corollatio adne&i posse, puta-
vimus. Verum illa decurrit exemplis, iisque præ-
germissis, que in Horatij Tuisellini de Parti-
colis libello leguntur, brevia, tradi-
gratus fore, utiliusque daximus. Ita
que septem tantum ad cas
pita revocatum opus
hoc nostrum
erit;

DE LATINÆ ORATIONIS ELEGANTIAS.

Tribus, inquit Sylvius in Progymnasmatis, Elegantia
orationis comparatur. Primum est, si barbara, si im-
propriar, si rustica etiam verba, quibus lingua pluimio
exstutat, non usurpetur. Quod monuisse sufficit. Deinde
ingeniosus quædam iacentio dicens, qua à vulgari sen-
tientia sit aliena. Ut, multitudine quod dicere: Multum gau-
demus

demus; quia honestamici sumus, dicentes elegantes. Amicitie nostra integritas nos delectat maxime. Ita ut Tullio multa obseruanda. Testium orationis nos postrema virtus est perspicuitas: quam auctor prepositus, ac perturbata perperato vocum collocatio. Quare ita colloces, ut adiectivum proprie substantivum; soppositum prope verbum, rebus dictio prope regitatem; successens prope relatum posueris; si quid interpones, id breve sit, conveasique tam altero latere eorum, inter quae ponitur. Ut a Cicer. Bonis adolescentibus indole preditis sapienter delectantur. sed etiam alios fratre vulgo ordo collocandorum inter se versorum. De hoc multa crast praecepta.

A. I.

Quae eleganter præponantur, aut posse præponantur.

1. Substantivum præponitur eleganter Pronomini ad. Sed etiam: Vt: Cum te ex adolescentia tua in amicitiam. Et fidem meam contulisses. Severitatem res ipsa postulat. Ita ingenium meum est. Periculosa est timor quidam, reducens animum ab iis, que facienda sunt. Hanc præceptum observari semper, ne putes, sunt contraria exempla. Vt: Oro vero at me in restraint gregem recipiat.

Siquid vero aliud Adjectivum accedit, Pronominis tunc interponitur. Ut Novo quodam amore rectas nostra necessitudo confirmatur. Eriuntur sunt ea, que repentina aliquo morte accident. Mollis illa educatio, quam indulgentiam vocamus. Eloquentia sua singularis.

Siquid etiam aliud interseritur, major quadam servetur elegancia. Vt: In omnibus meis epistolis legitima quedam est accessio commendationis tue. Magnatua in omnes liberalitas. Incredibilis illo nostri homines dicendi studio deflagrant. Sic item illa: Libero uno, Et admirabilis ingenio delector. Egregiam quondam, ac praelaram indolem ad dicendum esse cognovi.

2. Præponi Substantivum venustè solet Comparativo, ac Superlativo, cum nullum interseritur aliud Adjectivum,

Vt

Vt: Que cura exfuscat animos maiorem. Eum ne verbo quodam graviore appellases. Nunc illi pretia maxima ob tacendum accipiunt. Senatu ordinem conjunctissimum. Et hominem clarissimum alienavunt. Quodsi Procurionale aliquod Adiectivum interseritur, aut Substantivum Superlativo, aut hoc illi præponitur. Vt: Cato ille dicitissimus; doctissimus illius Cato.

3. Substantivum præponitur adiectivis, quæ numerum, multitudinemque significant, & quæ sermone quotidiano præponi solept. Vt: Exemplo uno docere, elegantia multa dici. Punktis singulis, momento quovis, anno tertio, orationem omnem, verbis paucis, premium nullum, ritus alienus, verbis alijs, locutionum talium copia, cogitationem ullam; ac sic alia.

Cum autem Adiectivum aliud adjungiatur, inter hac, quæ diximus, Adiectiva, & Substantivum locum habet. Vt: In Academis quatuor libris. Nunc relim omnibus comitate complectare. Omnium magoarum artium altitudine. Ludos continuis tribus noctibus fecit. Spes nulla reliqua fuit. Dij potestatem suam omnem ostenderunt.

4. Præponi Substantiva Adiectivis ferè solet, præficiunt cum polysyllaba Substantiva sunt, duatunque syllabarium Adiectiva; aut si qua vox intercedit, intercedit autem venit, quæ utrique conveniat. Vt: Ampli domus aedifici domino saepe fit. Quis animo aquo videt. Erat opinio bona de Plancio. Ea res habet inflationem magnam. Vulnus capiti nullum erexit. Pietate in Deum singulari. Opus virtutis rectum.

5. Adiectiva numerum significantia Pronominibus It, Ille eleganter præpones. Vt: Vnum illud erat. Tres his sermones instituebant. Ita etiam: Quidquid preter spem evenit, omne id putato esse in lucro.

Præponitur item nomen Tale Adiectivis Aliquid, Quidquam, Nihil; et nomine Aliud illis Nullum, Nemo, Volum, Aliquid, Quidpiam. Vt: Habemus aliud nihil, in quo agemus; et enim, neque aliis ullus creari solet. Alius qui-

dam

dam eternum Poetarum. Si alium, inquit, neminem reperiens Tale nomen de amico usquam putasset. Num quis tale aliquid unquam dixerit.

6. Si utrisque speciei duo Pronomina sint in oratione, Substantivo postposito, Primitivum eleganter praepones Derivativo. Ut: *Tuum te munus cogit. Tne mibi littera data sunt due.* Coartè verò fieri, si Substantivum præparatur. Ut: *Labore mibi tuo utilitatem paris. Periculum te meum commoreras.*

7. Relativa *Qui*, *Quodvis*, *Quicumque* eleganter præpones suis antecedentibus *Hic*, *Ils*, *Idem*, ratiū *Illi*, *Iste*, *Idem*, hoc est. Relativa in priore oratione collocabis. Ut: *Insilitatem serre qui nescit, is infelix est. A quo remuneratio fore videtur, in eo serre est.* Fossiter malum qui patitur, idem post patitur bonum. *Quicumque* mutatio existit, eadem, &c.

Id ipsum imitans; Adverbia relativa. Ut: *Quo iturus sum, ibi amicorum nullus est. Unde venio, ibi nullus erat.*

Non autem iecurò erit inelegans, si relativo *Qui* Pronomina *Ils*, *Hic* uscillo medio præponantur. Ut: *Num ille somniat ea, quæ vigilans voluit? Nibil peius est his, quæ paulum aliquid ultra primas litteras progressi falso sibi sci- entie persuasione induerunt. Oportet eum, qui paret, sperare.*

8. Relativa, quæ dicuntur *Accidentis*, cujusmodi sunt *Quale*, *Quantum*, *Quot*, antecedentibus habent *Tale*, *Tan- sum*, *Tot*, iisque, alia si interserantur; eleganter præponuntur. Ut: *Qualis homo est, talis eius oratio. Quanto superiores sumus, tanto nos summisius gerere debemus. Quot homi- nes, tot erant plauta. Nulla voce interjecta, viz. uluppetior.*

9. E contrarijs, aut tanquam contrarijs id, cui adju- gatur præpositio, ante alterum positur. Ut: *Ex inimicis amici saepe sunt. Pro style gladium gestat. Ex servis in libe- rum transit.*

10. Digoicatis nomen, officij, laudis, vituperacionis elegantijs nominis proprio anteponuntur. Ut: *Rex Philip- pus admonitus est. Ad Poetam Ennium venit. Vir magno in- genio, summaque prudentia L. Cotta. Homo audacissimus Catii- linea.*

11. *Ceteri Cuius, & Quorum præpositiones, & nominis à quo reguntur; præponi solent.* Ut: *Est in formis aliquid persellum, cuius ad extortitatem spiritum, &c. Adiectio homi- neis, quorum de facultate querimus. Homo, de cuius descendit copia sic accipimus.*

12. Pronomen speciei prioris, Præpositum quod dis- citor, indutio, cui habet, postpositus eleganter. Ut: *Con- tempsit, putas. Misericordia tua, ad omnes quod non res- niasi. Postpositum item Participio, & nominis Adiectivo, cuius quasi Substantivum est.* Ut: *Loruentem me audire non lis. Venientem res promiseris, heri. Non Principem sed ministrum egit. Nisi vivere, vivere non possum.*

13. Vocativus post prodomes apie ponitur. Ut: *Teg- mi Marce, eliam, atque etiam rogo. Eo magis est tibi; Sulpici, vigilandum.*

14. Cogomina nominibus præposita reverentiam habet se solent. Ut: *Celsus Cornelius duos & ipse fecit statu genet- tales. Nepos Cornelius tradidit Phaleonem Demetrius meo iude- tin presitus easter.*

2. II.

Quæ conjugantur eleganter.

1. Magisquam sine ulla vocè interjecta dicitur eleg- gantius; Antequam recte & præquam dividuntur, in qua medio aliquid interponitur. Ut: *Serpiere magis, quam impene- rare barati estis. Cesternas etiam ante venient, quam grue;* Nomen meum prius oblitusqueat, quam que apud me colligatis beneficia.

2. Particula *Quo* post vocabula *Omne*, *Totum*, *Aliud*, postque Particulas non inclinatas, Prædominas, & ubi in syllaba voces non inveniuntur, postpositus. Ut: *Omnesque ha- vident. Totumque se ad clementem cunctant. Aliaque hoc genus. Ideoque. Meliusque. Secundumque abstulit. Cultus Dei est optimus, idemque castissimus. Idque membra tenet. Meamque voluntatem ad somniis viri, de meque optime meritis. Est quae ex iunctitudine. Illa pergrata, pacisque iunctura.*

Conjunctioes autem Que, & Ac, vel Et juxta se posse
natur non inveniuntur. Ut: Videndique, & audiendi delecta-
tione dicitur hominis mens.

3. Plurimum syllabarum voces conjunctione Que vel
etiam Ac, aut Atque eleganter coniunguntur. Ut: In re-
bus proferit superbiam, arrogantiomque fugiamus. Fustisam,
et liberalitatem tuam amici, atque inimici mirantur.

4. Particula Sine cum ullius aut Quipiam, an quisquam
cum Aliquis iungunt. Ut: Sine illa mora negotium suscep-
runt. Casus alienos sine ullo dolore intuentibus. Sine cuiusquam
suspitione multos eduerant.

5. Post particulas Sive, Nisi, Atque elegantius Quid,
quam Aliquid ponitur. Ut: Si verum est, Fabium, seu quem
alium. Si re quam fortune affectus es prosperitatem, sive. In
eum lacum rededucta est, ut nisi quis deus subveniret, salvo
esse nequeamus. Num de ratione videamus, nisi quid res ad
hoc. Monet, suaderet, aliudve quid disserit. Siquis virtutem, ali-
udve quid, quo ad eam iter patet, contemnit, determinimus est.

Ita etiam Siquis, Nequis, Numquis dicitur, cum si aliquis
Ct, esset dicendum. Ut: Siquis miratur. Neque siquis Achil-
leum imitatur. Si qua valuisse gratia, siquos amicos comparasti.
Nequaque patiatur injuriam. Considerandum est, nequid temerari,
nequid crudeliter fiat. Numquid igitur est causa? Numquis ho-
rum miser hodie?

Sic item Sicubis, signando, Necubis, Nequando. Nuacubis,
Numquando dicitur pro si alcubis Cte. Verum post Si, Ne,
Num posci Aliquid possit, si in medio aliquid interponatur.
Ut: Si te rogavero aliquid, numne respondebis? Iturus in
palneum vitare debet, ne ante frigus aliquod experientur.

Tum Quis pro Aliquis iungitur cum Quo, Siquis, Cum.
Ut: Quo quis versatior, hoc superior. Siquis quid deliquerit. Si-
quis murinus quid dederit. Cum quis iniurie laborem suscipit,
sum sentit gravorem. Tum etiam: Quis cui fecerit, queritur
enam. Cum congregacione, Qui quam, Quipiam, Ullus, Pquam
Numquam iunguntur eleganter, quam Aliquis, Alcubis,
Siquando, Ut; Nemini ingenio quem quam confidere operiet.

Nec vero quisquam est sanus. Nec mibi est iucundius quicquam.
Non committam, ut alium. Negavit, quisquam se rixisse iucundius.
Nemo anquam se pro patria offerret ad mortem. Sic item
illarum in quibus verba latenter habent negationem. Vix
ullus est locus. Care, putes, ullas litteras unquam fuisse gra-
viores. Bene praecepunt, qui vertant quisquam agere, quod sit
iniquum.

Cum interrogandi voce eadem est eleganter. Ut: Quis
unquam tanti quicquam fecit? An putes, nullum esse velictum
piscanti locum? An est quisquam similios insane, quam ira.

Nunquam etiam, & Ullum eleganter in eadem ora-
tione iunguntur. Ut: Nunquam ulli fortiores cides faciunt
Nulla unquam fuit.

Rursum post particulas Si, & Quam in comparatione
politas Ullum, Quicquam, Unquam ponenda sunt. Ut:
Si unquam redieris. Si mihi ullum tribueretur vacuum tempus.
& liberum. Si imprudentes quipiam fecerint, ponam nul-
lam recusent. Tum: Virtute instructior es, quam ullus soci-
orum. Nibel turpis Physico, quam fieri sine causa quicquam,
licere. Plus hodie feci boni, quam ante hunc diem unquam.

7. Nullus ullus, Numquam unquam, Nunquam uquam,
Nemo unus, Nemo homo dicuntur eleganter, ac si lepus,
affectione profecto non carebunt. Asperverabat, nullus
esse ulli magis omnia explorata. Nunquam arbitror unquam
hac te quisquam futurum suavius. Nasquam te usquam videre
potui. Nemo unas habitat. Nemo de nobis unus excellat. Ne-
mo homo unquam ita arbitratus. Nemo horum avus est face-
re. Scio me hoc daturum nemini homini. Esse hominem, qui
ignores, arbitror neminem. Nemo enim vir se humator est.
Nemo civis, qualis sit vir, potest latere.

Sic item Homo adolescentis, Homo servus, Mulier ancilla
dicebant veteres; nec tu, modello si utare, videris iepre-
bendens. Plaut. Homini adolescenti argentum dare est gla-
dium, quo se occiderit, dare. Terent. Servum hominem cap-
sam orare leges non sinunt. Salotti. Reperiitor in tugurio Ma-
lieris ancille. Cicero. Cum mibi ardens oculis hominis histri-
onis viderentur.

8. Vox *Omnis* cum Positivo, aut Comparativo, *Quisque* cum Superlativo adjungitur; quaquecum cum Superlativo etiam *Omnis* adiungitur. Et *Quisque* quidem in numero singulari, quam in plurali dicitur *laetus*. Ut: *Omnes* *laetissimi*, *laetissimus*. *Omnis* decoriores sumus licet; *Omnia* minima rapere, *laetissimus* quisque asperime rectorem patitur pro *Omnes* peccanti. Optimam quaque rarissimum.

Quisque, non *Omnis* jugitor, cum pronominis *sui*, & *suis*, necque cum *qui*, *que*, *quod*, nisi *Omnis* sit hujus precedens, aut illius tanquam adjективum. Dices itaque: *Omnes*, qui amant, difficiles sunt. *Omne* suum deoxxis patrimonium. Sed dices etiam: *Sue* *quisque* inventioni saret. Partem aliquam sibi quisque vendicat. Minime sibi quisque notus est, & dissimilans de se quisque sentit. In quo quisque artificio maxime excellat. Quam quisque notis artem. Quo quisque ingenio minus raleat, hoc se magis attollere conatur.

9. Duo, tria, pluriā p̄onomina justa le polita orationem vobulantur. Ut: *Hil* se proficisci sciat. *Ego* tibi istam horde comprehendam linguam. In te mibi omnis spes est. *Grata* mibi tua littera sursum. In eo ipso peccat, cuius proficitur scientiam. Qui sibi erudit̄ ridentur, id quod vitare non potuit, metuit. Ista etiam dicuntur illa: *Benevolentia* in te mea. Sunt enim reales meritorum erga me tuorum. *Tuum* te desiderium moveat. Illa te reservat. Istis te molestijs laxas. *Suum* se negotium agere dicunt.

Ita quoque *Hoc* *meum*, *Hoc* *nostrum*, *Tuum* *illud*, *Istud* *restram* dicuntur elegantius. Ut: *Eloquere*, ac pavorem hanc meum expectora. *Hec* *nostra* laus eis illucitior. *Ista* tua culpa est. *Mateellus* hic noster. *Vellet* iste honor.

10. *Genitivos* *Genitium*, & *Loci* ornatus gratia potius, quam locis orationis non ratiō adjungitur, quemadmodum verbis, r̄a, tempore à vocabulib⁹ pacis, multis, pluribus, rebus, brevi decib⁹ solent. Ut: *Quando* gentium ad nos redib⁹t? Te nesciam nisi gentium. Nihil est virtute amabilius, quam qui adeptus erit, ubiquecumque erit gentium, à nobis diligetur. Ne ego multas loquaris. Ne multis. Adessam, pacis te

vol. Complectar brevi, differē pluribus. Nam ad regem, re Nam ducam.

11. *Pulchrum* erit vocabula duo proxima sibi posse, quæ uolum esse videantur. Ut: *Quid agas*, ubique sis, fac me ceterorum. Nam a me cum discessisti. Te cum semper valere cupio. Quæ scribis, quaque mihi commendas.

12. Cūm vocabulam quum bis in oratione eadem pendunt, proxime sibi sive ullo medio componatur. Ut: *Tu par* patr̄ reserto. *Lupus* est homo homini, non homo. Redenda est terra terra. Homines hominibus utiles esse possunt. Cura ut paleat, & me, ut amet, ama. *Diligentia*, quæ una p̄t cūt virtutes reliqua continentur.

13. Vocabula duo ab eodem inclinata, aut quorum ab altero alterum scilicet sit proxime sibi ponantur. Ut: *Facile* sicut iustitiam iustissimo viro desenderet. Postquam desimas facere laudanda, laudans quoque iniquum patamus. Amore amorem, tanquam clavolarum ejiciendum patamus.

14. Contrarij significatus vocabula proprie collocantur. Ut: *Magno* modica quoque eloquentia pars fructus. Quis scutis erudit̄ videtur volant, scutis erudit̄ videntur. Domi, militisque boni mores colebantur; concordia maxima, minima gravitas erat. Sequuntur largitionem rapiunt.

Et item vocabula, quæ de eodem non possunt, proxime sibi ponuntur. Ut: *Ex* *judicio* *praeceptoris* *discipulus* penitent. Quibus rancias cives, peregrini frumentari. Nec dies hominis compонere equum est.

¶ III.

Quæ separantur eleganter.

1. In vocabulis numerum significatibus ferè nulla distinctione est. Attamen: *Septem*, & *decem* pro *Septendecim*. Cicero dicit: *Hil* egit *septem*. *C* *decem* annos. Plinius quodque ordine alio: *Decem*, & *septem* milibus passuum ab urbe fecerit. Dicunt enim *Tertius* decimus, *Septimus* decimus, *Septendecies*. A viginti autem ad centum, duplicita quæ sunt, oratione eo dicuntur, ut conjunctione *Et* interposita, aut pri-

positione *Supra*, major minor postponatur. Ut: *Tres*, & *viginti natus annos*. Altero, & *trigesimo die*. Quatuor supra *quinquaginta*. Octogesimo *supra centesimum die*. Nonunquam *majorē pīapōniū minorē* Cicero: *Cum etas tu quinquegesimum, & sextum annum compleverit. Superius vero dīcendi genū ubiātus est.* Post *centum major pīapōni solet*. Ut: *Centum. & septem implerit annos*. Et eleganter *omniumur cōjunctio*. Ut: *Locus est intra Leucadem si adia cōsum regimis. Anno centesimo decimo*.

Et ea quidem numerorum nomina Poētæ dividunt, quæ eadem cōsideratores. Hi enim decem, triginta, trecenti, illi bisquinq̄, terdono, tercentum dicere solent.

2. Iotac vocabula duo copulata conjuncture copulativa eleganter ponunt, quod cum utroque conveniat. Ut: *Dēum placatum pīetas efficit, & fāctias. Magnum opus omnino, & arduum conatur. Prudentissimus esse, haberiique, & optimus debet, quis. Vaneant centuriatus, atque venierint.*

3. Nunquam, & Nūlū eleganter dividuntur, quæ 12-tione docebunt re exempla. Misericordia, nec diuīere artem ullam. Nec recte voluntatis seram est tempus ullum. Non est illa res, quam desiderem magis, quam te cotam alloqui. Non que solida fuerit nunquam eloquentia. Non igitur nunquam idem homo, & perfectus orator.

Verba item Nequeo, Neicio in Non, & Quo. Haud, & Sciololent convicti. Ut: *Non quo jām plura scribere. Eam explicare dicendo non queat. Desertare possunt, exortare non queant. Hand scio, an aliter sentias. Sed hand scio, an recte fecerim. Iguit Hand scio in hoc lacum praleniū tempore, & Non quo. Non queat à Cicerone utri patet animadversitutur.*

4. Iotac adjecti vnu substantiæ politum, & substantivam in casu patrio ab eodem rectum, aliquid eleganter intēcētur. Ut: *Neicio quid profecto mihi animus prefigit mai li. Quianam hoc res est? Quid das consilij? Voluntatis conjunc tio plus habet suavitatis. Quantum mihi Re p. tribuet oris. Qui nihil unquam haberet boni*

5. Iotac pīapōne, & nomen, aut inter nomen pro pīum

pīow, & cognomen aliqd interponatur. Ut: *L. quidem Crassus. M. vero Cethegus. Tiberius enim Gracchus. C. soſſer Caminius. Phalerens ille Demetrius. C. auſiem Drusi domus.*

6. Composita vocabula iotac dividi, inque mediocrite quid ponit, aut partium ordo mutari. Ut: *Maximo te orabam opere, ut cras redires. Luctu hodie nihil omnino feci. Plebis enim sciens interposuit. Rem vero publicam penitus amissi. Nam se eumque in partem dedidit. Quantum id cumque sit. Is, qui publicam rem administrabat. Dubio procul fecisti. Huius libros attingere nullum prīum opere sit. De juris quidem consultis. Satis me facturum tibi putavi.*

IV.

Quæ in principio orationis, quæ in fine venustè collocantur,

1. Substantivum nomen syllabis multis factum in orationis principio obitatem mulierum collocatur. Ut: *Consuetudo, & exercitatio facilitatem maximè patit. Eruditio mentem hominis facit divinatorem.*

Idem quoque in fine orationis non mindi eleganter posse potest. Ut: *Nihil est ad conciliandum gravias veretur. Atsumma jus summa iuris factum est tritum sermone proverbiū. Vitandum etiam est ingenii, ostentationisq; sappicio.*

2. Adjectivum item polysyllabum tum in principio, tum in fine orationis esse solet canorum. Ut: *Imperitum placere aliquando, que virtutis sunt, scio. Sapientis est corere patrā. Nemo illorum mihi fuit inimicus voluntarius. Ne que enim turpis mors fari vix potest accidere, nec misera sapientia sole faciat virtutes beatum.*

3. Idem in principio, aut fine orationis venustè collocantur vocabula in *Dus, Da, Dum*, quæ necessitatem quendam significant. Ut: *Faciendum id nobis, quod parentes imperant. Expetenda quidem magis decernendi ratio, quam decretandi fortitudo. Meminerimus autem, & adversus infidem inserviant esse servandam. Non est ex domo dignitas tota querenda. Breve tempus erat it ad bene, beat que videndum.*

Venustus quoque est collocatio verbi *Sum*, post ejusmodi vocabulo, sive in principio orationis, sive in fine posita sit. Vt: *Vide domini est ut ea liberalitate utemur, que memini nosceat.* Utanda tamen est sapientia avaricie. Firmanda igitur sunt concordia bona, si omnia factenda sint, que amici relinquent, non amicitiæ tales, sed coniunctiones putativa sunt. Sicut perperua potius, quam brevi voluptati consulendum est. Nec vero rei familiaris amplificatio rittere anna est; sed suigienda semper injuria est. Fureti adscendendum fuisse.

4. Comparativum in principio orationis possit utrū dubitare: idem que in fine possum habet venustatem. Vt: *Miserior vita regam est, quam agricolatum.* Præplices esse debemus ad nostra particula. Melius posse esse nihil, censent *Natura* vero, nihil hominibus honestate, vita prædicta melius. *Equitas* fit ex iniqui contemplatione manastiorum. Consuevudo laborum perseverationem dolorum efficit et faciliorem.

De superlativo quoque ideo dictum habet. Vt: *Tutissimum ergo paucitatem confessio, & fassissimæ culpe.* Maxime necessaria est oratori membra. *Gratissimum* mihi fecerit, si suspicione impleri, me indignissime. *Jugurtha* hominum, quos terra sustinet, sceleratis simus.

Quodsi Comparativo, aut Superlativo verbum *Sum* addatur, etiam *venustissimum* erit. Vt: *Solidior est virtus quam rerum aliarum possesso.* Melius esse *Aristippus* dicebat a mendicium credere, quam imperitum. *Senibus* *uctoritas* major est: quid plura nosce credantur. Conscientia bone acte, vita multorumque beneficiorum recordatio incedissima est.

5. Vox *Omnis* in orationis principio, aut uno non iespidè partim collocatur. Vt: *Omnia nimis habet, qui nihil conuenit.* Omnes mis. qui verba faciuntur. *Omnis animal, sumat atque oreum eis.* *Omnibus autem in rebus querendum est.* *Habere præcure, ut sint domi parata omnia.* *Ausert enim sensus (Sonus) actionemque collit omnem.* Ego sum, reticulus ex omnibus, qui minimo periculo possem dicere.

6. *Vocabula* etiam: *Nemo, Nullus, Nihil,* aliisque, sicut illa sunt, negativa in orationis principio, possumunt rigaderi.

que in fine nocevoquam haud illevidetur. Vt: *Nemo repertur, qui sit studio nihil consecutus.* *Nemo adeo dives est, ut nullius egat.* Nulla gens tam serua, nemo omnium tam sit immans curus: neminem non imbuierit Dei opinio. *Nihil est virtute amatissimus.* *Nihil potest placere, quod non decet.* Nunquam honestam mortem sugendam putari. *Qua ratiæ virtus fuit, attendis nunquam.* *Quo igitur ea cupiditas, que turpitudinem summa habeat, gratiam nullam? Mei miseret nemo.* Nec me potest satiari necire, quod nesciam.

7. Verbum finiti modi, quod multis syllabis constat, in orationis principio, itemque in fine possit usus inelegeri. Vt: *Delectant enim magnifici apparatus.* *Declaravit id modo tentaritas.* De altero abundanter exempla.

8. Verbum *Sum* venustè in principio orationis collocatur. Vt: *Est profecto animi medicina Philosophia.* *Sunt enim certa virtus, qua nemo est, quin effugere cupiat.* *Fuit ista quondam in hac Rep. virtus.* *Sic ergo in iure civili finis.* Nec minor est venustas, si post *Adjectivum* aliquod collocetur. Vt: *Rudis suis prætorum vita, Suavis est præteriorum malorum memoria.* *Turpe est propter venustatem vestimentorum admirari.*

In fine etiam orationis locus apius est verbo *Sum*, si nomen Substantivum, Adjectivumve preponatur. Vt: *Sapientia etati cibis est.* Nonne id flagitium est! *Licit ipsa virtus sit ambitio, frequenter tamen causa virtutum est.* *Verum deus in virtute positum est.* *Culpa tueri culpa altera est.* *Vincula ad pœnam inventa sunt.*

Néque incepti positur ante verbum *Sum* in hac orationis positum particulari. Vt: *Mors misera non est;* alius ad mortem miser est. *Sed neque memorie nobis opera danda non est.* *Mishi dubium non est, quin Negut, qui miles non sit, pugnare cum hoste.*

9. Ante verbum *Possum* particulari. Non proximè invensis positam lèpīus. Vt: *Cujus fructibus exercitum alere non posset.* *Tueri, & conservari non posse.*